

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XXXV. De cerebri temperie & vsu

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

DE CEREBRI TEMPERIE

O v/u.

CAPVT XXXV.

Vz de neruis cerebro tūm anteriōri tūm posteriori alligatis disputatio esse solet, nūm ex hoc membro primūm erūpant, quamquā multiplex sit illorum soboles; in 3. lib. satis abundē fuit explicata. Itaque quatuor duntaxat, quæ de cerebro sunt, difficultates examinandæ supersunt. Prima est, quænam illius natura sit, quæ temperatio. Altera, quem vsūm in corpore habeat. Tertia, an dilatazione & compressione moueatur, vt cor. Quarta, an sentiat.

Atque inter omnes quidem video conuenire, innata temperatione frigidum illud & maximè humidum esse. Frigidum enim esse oportuit: tum vt spiritus, qui sensioni & motui famulaturus erat, temperaret calorem: tum ne calore nimio spiritus ascendens ex corde inflammaretur: quippe substantia est vt cumque pinguis magno perēque glutinosa, vt inde profecti nerui testatur, quos viscosos & tenaces esse oportuit. Tum verò quia in calido cerebro temerarij furibundiq. fuissent motus, ac deliræ sensiones, quales ferè phræneticorū sunt. Debit autem esse molle & humidum: tum propter sensiones, quæ in capite specierum aut spirituum impressione & susceptione vigent: nam & sensuum omnium organa humida sunt. Tum propter neruorum propagationem, quæ ex dura & consistenti materia nō fieret: nam & flexibiles neruos esse & spiritum ex cerebro transmissum promptè suscipere necesse fuit: Et cū cerebrum in supremo loco esse deberet; si duram accepisset substantiam, nimium omnino grauasset caput. Estque manifestum mollitudinis argumentum tot membranis tamque duro ossē inclusum ac munitum à natura fuisse.

At si temperies tota per influentem & aduentitiam actua spectetur; permulti sunt, qui cū Aristotelem audiant in 2. libro de partibus cap. 7. probantem esse frigidum; tum ex tactu; tum argumento illo, quod terra & aqua sit eius substantia; & sanguine ferè careat: affirmantemque conditum in animalibus hoc membrum à natura fuisse, vt calorem cordis temperaret; actua quoque temperatione abundare illud frigore credāt. Præsertim cū in libro de principiis Hippocrates quoque sedem atque metropolim frigidi & glutinosi cerebrum appellat. Verū hi affirmare solum voluerunt innatam temperiem frigidam esse; aut etiam influentem, antequam spiritus accedat à corde atque hoc Philosophi argumenta testantur. At vbi callidissimus accessit spiritus, plus sanè caloris habet, quàm frigoris. Nec pessimè Galenus pronuntiauerit in 8. de vsu partium lib. cap. 2. cerebrū tūm calidum esse, tum aère calidiore: hoc scilicet impuro aère; quem plurimis vaporibus frigidis permistum respiramus. Cū enim in eo membro plurimus contineatur spiritus immò amplissima vasa calido spiritu plena; fieri non potest, quin calefcat tan to pere, vt calor frigiditate superet. Maximè quod membrum est, si non primū sentientis ac mouentis virtutis principiu, ad eas certè tanquam cordis vicarium exercēdas institutū: ille verò calorem suum opus absoluunt. Tum ex thoracē totoque

A corpore plurimus semper ad caput exhalat vapor, qui calorem augeat: adsuntque propugnacula frigida, mēbrana & cranium, quibus contrario circumiecto crescat calor. Adsunt exiguè quidem, sed plurimæ venæ, quæ cōtento sanguine calefaciant. Reque ipsa constat nimiam aëris alteriusue rei frigiditate capiti obesse plurimū: animalibus; quibus friget caput, imbecillam operationē omnium hebetq. ac tardum ingenium esse: ac demum tangenti caput exterius calidum esse; vnde interiora quoque calorem colligas.

B Defluxiones enim illæ cōtinuæ ac frigidæ pituitæ, quæ distillant ex capite; somnus item & id genus alia, quæ ex cerebri frigore proficisci dicuntur; magnæ quidem humiditatis argumenta sunt: ac de altera qualitate solum ostendunt minus ibi caloris esse, quàm in corde ac cæteris membris, quæ tantam non habent frigiditatem innatam. Propter eam namque vapores, qui ex calidioribus attolluntur mēbris in parte minus calida ex maximè humida; propter caloris inopiam humorisq. copiam densantur, grauescunt, & ad subiectas partes descendunt.

C Quod autem Aristoteles cerebrum ad calorem cordis refrigerandū positum fuisse dixit. Galenusque ad principatum neruorū, motus, ac sensus; in superioribus fuit disputatum; nuncq. satis hæc fuerit repetita sententia: cerebrum animalibus propterea fuisse insitum à natura, vt natiuo suo frigore spiritum à corde ascendentem præcalidum atq. ad sensum & motum minus opportunum temperaret atque ad sentiendum ac mouendum aptum efficeret: simulque neruos effunderet, quibus temperatus spiritus transmitteretur: essetque hoc membrū quasi cordis vicarium & in hoc duplici actionis genere excquendo sedulus ac fidelis adiutor.

DE MEMBRI EIVSDEM

motu ac sensu.

CAPVT XXXVI.

N verò systole ac diastole, compressio nis & dilatationis motu moueatur; quemadmodum cor, paucis respondendum cenfeo, moueri sanè. Namque detracto cranio conspicitur motus in animali viuo; atque in recens natis mollissima quoque ossa palpitant. At anteriorem solam partem, non posteriorem. Habet enim prior amplissimos sinus, qui plurimum continent spiritum, eumque præcalidum ascendentem ex corde. Posterior & angustissimos continet sinus, & exiguum spiritum, eumq. à prioribus sinibus refrigeratum. Itaque cū is motus à calido instante atque humidum attollente proficiscatur (præsertim cū vitalem in cerebro virtutem motus principium & causam cogitare non liceat: nec vlli in eo sint villi, quibus à seipso dilatari & comprimi queat) in duobus prioribus sinibus erit motus; mitior & tardior, quàm in corde: quia minor calor: in tertio vix vllus, in quarto omninò nullus. Ex effectu etiā duci argumētū potest. Quippe interdū ita sese dilatat & attollit cerebrū, vt mēbrana durā attingat: interdū autē ab ea nō parū, distat, quemadmodū & in pericardio cor. Et quenam tandem fuerit alia causa, cur amplio rem illam atq. à cerebro remotam cranioque affixam natura fecerit, nisi vt attolli contentum cerebrum posset?

M iij

Obiectio
solutio.Innata
operatio
ne frigidū
esse ex hu
midum.Actuata
operatio
ne calidū
esse.